

Sygn. akt I ACa 1081/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Krystyna Golinowska

Sędziowie: SA Alicja Myszkowska

SO del. Marta Witoszyńska (spr.)

Protokolant: stażysta Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

przeciwko **Kancelarii (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł.**

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 4 kwietnia 2016 r. sygn. akt X GC 305/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. kwotę 810 (osiemset dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 1081/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa: (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. (KRS nr (...))

przeciwko Kancelaria (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. (KRS nr (...))

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę zadośćuczynienia

1. nakazuje pozwanej Kancelaria (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. złożenie w terminie 14 (czternastu) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku pisemnego oświadczenia o następującej treści:

„ Kancelaria (...) S.A. z siedzibą w Ł. przeprosza za utrzymywanie na stronach internetowych: www.kancelariawec.eu/a57/internetowa-gielda-wierzytelnosci, www.dlugi.info, www.gwg.pl, www.krajowyrejestrwierzytelnosci.pl, www.gielda-dlugow.net, www.kupdlug.pl oraz www.dlugi.wyborcza.biz

nieprawdziwych informacji o treści wskazującej na istnienie zadłużenia (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. w kwocie 12.908,62 zł, podczas gdy (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł., po tym jak została poinformowana w formie e-mail o kwocie do zapłaty, niezwłocznie dokonała zapłaty całej kwoty.

Z wyrazami ubolewania Zarząd Kancelaria (...) S.A.”

poprzez przesłanie listownie tekstu powyższego oświadczenia na adres powódki w ww. terminie oraz jego opublikowanie w tym samym terminie i utrzymywanie przez okres kolejnych 14 (czternastu) dni na następujących stronach internetowych:

- www.kancelariawec.eu/a57/internetowa-gielda-wierzytelnosci,

- www.dlugi.info,

- www.gwg.pl,

- www.krajowyrejestrwierzytelnosci.pl,

- www.gielda-dlugow.net,

- www.kupdlug.pl oraz

- www.dlugi.wyborcza.biz;

2. nakazuje pozwanej Kancelaria (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. złożenie w terminie 14 (czternastu) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku usunięcie informacji z dnia 3 lutego 2015 r. dotyczącego zadłużenia (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. przekazanej do Rejestru Dłużników (...);

3. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

4. zasądza od Kancelaria (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy wskazał, że w pozwie z dnia 13 marca 2015r., skierowanym przeciwko Kancelarii (...) S.A. z siedzibą w Ł., powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wniosła na podstawie art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 43 k.c. oraz art. 448 k.c. o zobowiązanie pozwanej do opublikowania na wskazanych stronach internetowych oświadczenia o treści wskazanej w pozwie i jego przesłanie listownie stronie powodowej, nakazanie pozwanej usunięcia wpisu we wskazanym rejestrze dłużników oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz (...)/w Ł. kwoty 5.000 zł, o upoważnienie powoda, w przypadku niewykonania wyroku przez pozwaną w zakresie opublikowania oświadczenia i usunięcia wpisu do ich opublikowania i usunięcia na koszt pozwanej oraz o zasądzenie kosztów procesu. Powód wskazał, iż roszczenie swoje wywodzi z faktu naruszenie przez pozwaną jego dóbr osobistych poprzez umieszczenie i utrzymywanie na portalach internetowych (w tym tzw. giełdach wierzytelności i rejestrze dłużników) informacji o długu powoda, pomimo faktu, iż dług ten został spłacony.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, podnosząc zarzut braku bezprawności swojego działania oraz okoliczności, iż powódka nie spłaciła całości roszczenia wobec niej.

W dalszym toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie, z tym że pismem z dnia 29 maja 2015 r. powódka zmieniła żądanie pozwu w zakresie treści i miejsca opublikowania oświadczenia pozwanej.

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

Strony prowadzą działalność gospodarczą, przy czym powodowa spółka w zakresie produkcji i sprzedaży maszyn przemysłowych, a pozwana m.in. w zakresie przetwarzania danych i działalności finansowej. Pozwana spółka

w drodze cesji nabyła w dniu 20 października 2014 r. wierzytelności wobec powódki w wysokości 12.305,99 zł. W dniu 23 października 2014 r. pozwana powiadomiła powódkę o cesji wierzytelności i wezwała do jej zapłaty wraz z odsetkami. Wierzytelność ta powstała w okresie od marca do sierpnia 2014 r., a terminy zapłaty poszczególnych kwot na nią się składających upłynęły w okresie od 9 kwietnia 2014 r. do 10 września 2014 r..Pozwana zamieściła informację o zadłużeniu powódki, celem znalezienia nabywcy wierzytelności, na stronie internetowej Gieldy (...) S.A. oraz na giełdach wierzytelności prowadzonymi pod adresami www.dlugi.info, www.gwg.pl, www.krajowyrejestrwierzytelnosci.pl, www.gielda-dlugow.net oraz www.kupdlug.pl. W dniu 24 października 2014 r. powódka zapłaciła pozwanej kwotę 12.908,62 zł. Informacje o długu powódki znajdowały się na ww. internetowych giełdach wierzytelności, oraz na giełdzie wierzytelności prowadzonej na stronie www.dlugi.wyborcza.biz nadal w dniu 30 października 2014 r.. Informacje te zostały ostatecznie usunięte z tych stron.

W dniu 27 listopada 2014 r. pozwana wezwała powódkę do zapłaty kwoty 2.189,02 zł z tytułu wierzytelności nabytej od wierzyciela powódki powstałej z tytułu kosztów windykacji, opartej na przepisie art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. O należność tą toczy się obecnie postępowanie sądowe prowadzone przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia pod sygnaturą akt XIII GC 916/15. W dniu 6 lutego 2015 r. powódka została powiadomiona przez Biuro (...) S.A. w W. o wpisaniu jej firmy do rejestru dłużników prowadzonego przez (...) na skutek informacji z dnia 3 lutego 2015 r. o zaległym zadłużeniu powódki przekazanym przez pozwaną spółkę. Na skutek wniosku powódki wpis ten został przez (...) zawieszony.

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy oparł się na powołanych dowodach z dokumentów prywatnych, których prawdziwość nie budziła wątpliwości oraz posiłkowo z zeznań zgłoszonego świadka oraz strony powodowej.

Sąd I instancji pominął jedynie twierdzenie strony pozwanej w zakresie usunięcia informacji o zadłużeniu powódki z rejestru dłużników (...) w zakresie spłaconej wierzytelności i pozostawieniu jedynie informacji o zadłużeniu spornym, co do której toczy się postępowanie sądowe. Uznał bowiem, że okoliczności tej pozwana nie wykazała, a zgodnie z zasadą wynikającą z przepisu art. 6 k.c. i art. 3 k.p.c., to na pozwanej spoczywał ciężar wykazania tej okoliczności. Ze znajdujących się w aktach sprawy dokumentów nie wynika jakiej wierzytelności i z jakiego tytułu dotyczy ta informacja. Sąd nie dał nadto wiary zeznaniom świadka D. C. co do niezwłoczności usunięcia danych o długu powódki z portali internetowych prowadzących giełdy obrotu wierzytelnościami, a to wobec treści przedstawionych przez powódkę wydruków z tych portali, które potwierdziły, że informacje o jej zadłużeniu widniały na tych portalach jeszcze blisko tydzień po spłaceniu zadłużenia.

Jako okoliczność nieudowodnioną przez stronę powodową Sąd I instancji potraktował nadto twierdzenie o umieszczeniu informacji o jej długach na stronach www.dlugi.wp.pl, www.dlugiinfo.muratorplus.pl, www.dlugi.nf.pl oraz www.dlugi.grupapsb.com.pl wobec nieprzedstawienia przez powódkę dowodów, na zamieszczenie takich informacji na tych stronach, tożsamy co do pozostałych stron internetowych wskazanych przez powódkę.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał powództwo za częściowo zasadne. Zostało ono oparte na przepisach art. 23 i 24 k.c., przewidujących ochronę dóbr osobistych, do których między innymi należą dobre imię i renoma spółki prawa handlowego. Stosownie bowiem do unormowania zawartego w art. 24 § 3 k.c., uprawnienia mające na celu ochronę dóbr osobistych nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, a w szczególności w prawie autorskim. Zgodnie zaś z art. 43 k.c. przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych stosuje się odpowiednio do osób prawnych.

Renoma spółki prawa handlowego (reputacja, dobre imię przedsiębiorcy) jest jednym z dóbr osobistych, przez które rozumie się wartości niematerialne łączące się z tego rodzaju podmiotem prawa. (por. podobnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniach wyroków z 7 października 2009 r., III CSK 39/09, Legalis 288250 oraz 9 czerwca 2005 r., III CK 622/04, Legalis nr 76125).

Dobra osobiste podlegają wszechstronnej ochronie prawnej. Do ochrony tej służą środki o charakterze niemajątkowym (art. 24 k.c.) oraz środki o charakterze majątkowym, w szczególności zadośćuczynienie (art. 445 i 448 k.c.).

Nadto jeżeli na skutek naruszenia dobra osobistego zostanie wyrządzona szkoda majątkowa, to poszkodowany może żądać także jej naprawienia na zasadach ogólnych.

Ochrona dóbr osobistych przysługuje wyłącznie przed działaniem bezprawnym. Bezprawność jest zatem przesłanką roszczenia o zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego, jak również odszkodowania za szkodę, której źródłem jest naruszenie dobra osobistego. Waler bezprawności cechuje każde zachowanie sprzeczne z pozytywnymi normami prawnymi, z porządkiem prawnym, w tym z zasadami współżycia społecznego. Oznacza to, iż o bezprawności działania godzącego w dobro osobiste nie można mówić, gdy zachowanie mieści się w ramach porządku prawnego.

Do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych na ogół zalicza się działanie w ramach przepisów prawa, wykonywanie praw podmiotowych, zgodę pokrzywdzonego, działanie w obronie uzasadnionego społecznie interesu.

Rozpoznając sprawę o ochronę dóbr osobistych Sąd orzekający powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanej było bezprawne. (...) „Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 k.c. Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszające to dobro, spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne” (zob. wyrok SN z 17.6.2004 r., V CK 609/03, L.).

Żądając ochrony prawnej dla dóbr osobistych powód wskazał, iż wskutek zamieszczenia i utrzymywania na stronach internetowych prowadzących giełdy obrotu wierzytelnościami oraz przesłania informacji o długi powódki do internetowego rejestru dłużników naruszone zostały dobra osobiste powoda poprzez bezprawne naruszenie istniejącego w obrocie gospodarczym przekonania o najwyższej jakości jej produktów, sposobie prowadzenia działalności gospodarczej, obejmującym profesjonalne i uczciwe traktowanie kontrahentów i zakwestionowała jej dotychczasowy dorobek. Strona powodowa podniosła, że na skutek postępowania pozwanej jeden z jej kontrahentów odmówił realizacji zamówienia handlowego.

W literaturze przedmiotu podkreśla się, iż przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, którego ochrony domaga się osoba zgłaszająca żądanie, należy brać pod uwagę całokształt okoliczności sprawy. Przesłanką ochrony dóbr osobistych jest ich naruszenie bądź powstanie groźby naruszenia, a także bezprawność działania sprawcy naruszenia.

Zgodnie z utrwalonymi w orzecznictwie poglądami Sądu Najwyższego a bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających je. Okoliczności, na podstawie których następuje wyłączenie bezprawności naruszenia dóbr osobistych to np. działanie w ramach porządku prawnego, tj. dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa, wykonywanie prawa podmiotowego, zgoda pokrzywdzonego, działanie w obronie uzasadnionego interesu.

Należy pamiętać, iż w art. 24 § 1 k.c. ustawodawca wprowadza domniemanie bezprawności, czego skutkiem jest, że to pozwany w procesie o ochronę dóbr osobistych ma obowiązek wykazania istnienia okoliczności usprawiedliwiających to działanie, a więc wyłączających bezprawność.

Sąd Okręgowy, dzieląc argumentację powoda jedynie częściowo, uznał, iż sama publikacji informacji o długi powódki, dokonana przed jego spłatą i mająca na celu ewentualną dalszą odsprzedaż tej wierzytelności nie nosiła znamion działania bezprawnego. Niewątpliwie bowiem powodowa spółka była dłużnikiem pozwanej, niewątpliwie też zadłużenie to było już wymagalne, a powódka pozostawała w opóźnieniu w jego zapłacie za okres od 6 do 1 miesiąca. Co więcej powódka nie kwestionowała tego zadłużenia i dobrowolnie dokonała jego spłaty wraz z odsetkami. Działania

pozwaney, która po wezwaniu do zapłaty wierzytelności przeterminowanych o taki okres mogła przypuszczać, że nie zostaną niezwłocznie i dobrowolnie zaspokojone, zmierzające do dalszej odsprzedaży tych wierzytelności mieszczą się w granicach porządku prawnego, nie są prawnie zabronione, a wprost przeciwnie – wobec braku zastrzeżenia niezbywalności tej wierzytelności – wprost dozwolone i oparte na przepisach kodeksu cywilnego.

Wyżej wymienione dobra osobiste powoda zostały jednak naruszone, ale nie na skutek samego zamieszczenia tych informacji, lecz wobec niedochowania przez pozwaną należytej staranności w niezwłocznym ich usunięciu z ww. stron internetowych. Utrzymywanie tych informacji przez okres co najmniej 6 dni od 24.10.2014 r., kiedy dług został spłacony wraz z odsetkami (co strona powodowa wykazała przedstawiając wydruki z dnia 30.10.2014 r.) nie było niczym uzasadnione, nie znajdowało podstawy prawnej i w przekonaniu Sądu nosiło znamiona działania dotkniętego bezprawnością. Skoro pozwana mogła w ciągu jednego dnia od nabycia wierzytelności i wezwania powódki do zapłaty, zamieścić te informacje to mogła też i powinna w zbliżonym okresie dolożyć wszelkich starań w celu usunięcia tych informacji. Fakt, że tak się nie stało i przez ww. okres czasu były one powszechnie dostępne, z uwagi na domniemanie wynikające z art. 24 k.c. sam w sobie przesądza o zawinionym przez pozwaną i bezprawnym naruszeniu dóbr osobistych powódki.

W tej sytuacji należało uznać za uzasadnione żądanie powoda o zobowiązanie pozwanych do złożenia oświadczenia o treści i formie określonej w pozwie, zmienionego później pismem z 29.05.2015 r., z tą jednak zmianą, że oświadczenie to i wynikające z niego przeprosiny dotyczyć powinny jedynie faktu otrzymywania na stronach internetowych informacji o zadłużeniu oraz że oświadczenie to zostanie zamieszczone jedynie na tych stronach, co do których powód wykazał, że informacje te zostały umieszczone

W pozostałym zakresie, w ocenie Sądu Okręgowego, treść oświadczenia zaproponowana w pozwie uwzględnia rozmiar, czas trwania i skutki naruszenia, jak również zasięg publikacji powodującej naruszenie. Sąd oznaczył pozwaney dłuższy, niż żądany w pozwie termin na publikację przeprosin uznając, że termin 14 dni jest optymalny i zabezpiecza realną możliwość wykonania zobowiązania przez pozwaną.

W tym samym terminie Sąd nakazał pozwaney usunięcie informacji skierowanej do Rejestru dłużników (...) dotyczącej zadłużenia powódki. Obok faktu, iż pozwana nie wykazała, że informacja ta nie dotyczy zadłużenia, które powódka spłaciła, za uznaniem zasadność roszczenia w tym zakresie zdaniem Sądu przemawia przekonanie, że bez względu na to którego zadłużenia pozwaney informacja ta dotyczy to jej przekazanie było nieuzasadnione. Nawet jeżeli chodzi tu tylko o zadłużenie, które nadal jest przedmiotem sporu sądowego między stronami, to właśnie ze względu na jego sporny charakter, kwestionowanie jego istnienia przez powódkę i brak rozstrzygnięcia sądowego w tym zakresie, zamieszczenie informacji o taki zadłużeniu jest działaniem bezprawnym i nieuzasadnionym. Sąd nie nakazał jednak usunięcia wpisu, a jedynie informacji o zadłużeniu, mając na uwadze, że ww. rejestr jest prowadzony przez inny podmiot i strona pozwana nie może samodzielnie usuwać danych z niego, a jak wynika z informacji przesłanej przez podmiot prowadzący ten rejestr wpisy są dokonywane na podstawie informacji przesyłanych przez wierzycieli.

W pozostałym zakresie Sąd I instancji oddalił powództwo jako nieuzasadnione.

W odniesieniu do roszczenia o zapłatę kwoty 5.000 zł na cel społeczny należy przypomnieć, że art. 448 k.c., stanowiący podstawę zasądzenia przez Sąd zadośćuczynienia w przypadku naruszenia dóbr osobistych, znajduje zastosowanie tylko w wypadku zawinionego naruszenia dóbr osobistych. Artykuł 24 k.c. odsyła do „zasad przewidzianych w kodeksie”. Oznacza to, że konieczną przesłanką uwzględnienia przez Sąd żądania zasądzenia zadośćuczynienia jest wykazanie przez powoda zawinionego działania pozwanego, skutkującego naruszeniem dóbr osobistych powoda. Stwierdzić należy, że chociaż powód wykazał winę pozwanych w bezprawnym naruszeniu jego renomy to roszczenia finansowe powoda o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz ww. kwoty tytułem zadośćuczynienia są, w ocenie Sądu nieuzasadnione i zawyżone.

W ocenie Sądu Okręgowego należy przypomnieć, że samo naruszenie trwało stosunkowo krótko, a stopień winny pozwanej, która podjęła kroki do usunięcia wpisów były nieznaczny i sprowadzał się do jej najłżejszego wymiaru tj. niedołożeniu należytej staranności w niezwłocznym dokonaniu tej czynności

W tej sytuacji należało uznać, że żądanie powoda o zobowiązanie pozwanej do zapłaty zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych stanowić będzie dla pozwanej nadmierną dolegliwość, nieadekwatną do stopnia jej zawinienia i jego skutków już co do samej zasady żądania. Faktem bowiem pozostaje, że powódka nie zrealizowała swojego zobowiązania (w części) przez okres ponad pół roku wobec czego stwierdzić należy, że sama swoim działaniem doprowadziła do sytuacji, w której pozwana mogła zamieścić informację o jej zadłużeniu na giełdach wierzycelności i sama po części ponosi odpowiedzialność za dalsze skutki zamieszczenia takich informacji. Okoliczność, że pozwana nie usunęła ich niezwłocznie (w terminie krótszym niż 6 dni) nie daje podstaw do wysuwania roszczeń pieniężnych wobec niej, zwłaszcza, że powódka nie wykazała, że ewentualne skutki działania pozwanej związane są z faktem utrzymywania tych informacji, a nie samego (zgodnego z prawem) ich upowszechnienia.

Na marginesie dodać także należy, że żądana kwota 5.000 zł także była wygórowana w odniesieniu do wysokości zadłużenia powódki i czas w jaki znajdowała się w opóźnieniu w jej zapłacie.

Za bezzasadne Sąd I instancji uznał również powództwo w zakresie dotyczącym upoważnienia powoda do zastępczego opublikowania oświadczenia z art. 24 k.c. i usunięcia wpisu z rejestru dłużników, gdyż odmienne stanowisko w tym zakresie naruszałoby art. 480 § 1 k.c. Upoważnieniu wierzyciela do zastępczego opublikowania oświadczenia dotyczy czynności zastępowalnych, przeprowadzenie egzekucji których należy do kompetencji sądu rejonowego, działającego jako organ postępowania egzekucyjnego. Czynności egzekucyjnej nie może wykonywać sąd właściwy do rozpoznania sprawy. W uchwale z dnia 28 czerwca 2006 r., III CZP 23/06, Sąd Najwyższy przesądził, że wypadku, gdy świadczenie polega na opublikowaniu w prasie (w drodze analogii także np. na stronach internetowych) tekstu przeprosin, nie zaś ich odczytaniu albo podpisaniu bezpośrednio przez dłużnika, przy egzekucji takiego świadczenia stosuje się art. 1049 k.p.c., nie zaś art. 1050 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjął więc, że takie świadczenie ma charakter zastępowalny, nie opowiedział się natomiast za poglądem dopuszczającym możliwość uwzględnienia żądania o upoważnienie powoda do zastępczego wykonania tego rodzaju świadczenia w wyroku uwzględniającym powództwo, w szczególności oparte na art. 24 k.c. Gdyby taki wniosek miał wynikać z art. 1049 k.p.c., przepis ten straciłby swoje znaczenie. Egzekucja takiego świadczenia nie byłaby potrzebna, ucierpiałby także interes dłużników, który został uwzględniony w kolejności czynności przewidzianych w powołanym przepisie, zanim bowiem właściwy sąd rejonowy upoważni wierzyciela do zastępczego wykonania świadczenia, ma obowiązek wyznaczyć dłużnikowi termin na dobrowolne spełnienie świadczenia, które musi być wykonalne nie tylko w dacie skierowania przez wierzyciela wniosku o przeprowadzenie egzekucji z art. 1049 k.p.c., ale już w momencie wystąpienia przez wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi zobowiązującego dłużnika do wykonania czynności zastępowalnej. Wskazać należy, że termin udzielony na opublikowanie tekstu przeprosin rozpoczyna swój bieg w dacie uprawomocnienia się wyroku, nie zaś w momencie jego wydania. Brak jest w więc podstaw uzasadniających powoływanie się na art. 480 § 1 k.c. Zasadnicza różnica polega na tym, że upoważnienie udzielane na podstawie art. 480 k.c. zawsze dotyczy świadczenia wymagalnego, zaś świadczenie z art. 24 k.c. jest niewymagalne w dacie wydania wyroku uwzględniającego powództwo oparte na tym przepisie. Dopiero upływ terminu wyznaczonego na dobrowolne spełnienie świadczenia przez dłużnika może spowodować, że stanie się ono wymagalne, umożliwi wierzycielowi uzyskanie klauzuli wykonalności oraz wystąpienie do właściwego sądu rejonowego o przeprowadzenie egzekucji. /zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 07.05.2013r., IACa 1335/12/. W ocenie Sądu analogiczne zasady odnieść należy do kwestii usunięcia informacji z rejestru dłużników.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu nastąpiło w oparciu o zasadę ich stosunkowego rozdzielenia wyrażoną w art. 100 k.p.c. Wobec faktu częściowego uwzględnienia roszczenia powoda w zakresie roszczeń niemajątkowych, a oddalenia zaś tego roszczenia w pozostałym zakresie oraz oddalenia roszczeń majątkowych w całości, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę odpowiadającą wysokości opłaty sądowej naliczanej od roszczenia niemajątkowego, znosząc między stronami koszty w pozostałym zakresie tj. w odniesieniu do opłaty od roszczenia niemajątkowego oraz wynagrodzenia pełnomocników obu stron.

Apelację od wyroku Sadu Okręgowego złożył pozwana, zaskarżając go w zakresie pkt 1., 2. i 4., zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania – art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego czyniąc ją dowolną polegającą na:

a. uznaniu, iż nieusunięcie informacji gospodarczej dotyczącej powoda w terminie 6 dni od daty wygaśnięcia zobowiązania stanowi naruszenie dóbr osobistych powoda w postaci renomy, którą pozwany budował - za stanowiskiem powoda od co najmniej 4 lat, mimo, iż przed zamieszczeniem informacji na giełdach wiarygodności, powód pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia, którego nie kwestionował,

b. pominięciu w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego okoliczności, iż dopiero na skutek zamieszczenia informacji o wiarygodności wobec powoda, dokonał on zapłaty, nie zwracając uwagi na - za stanowiskiem powoda – renomę,

c. pominięciu w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego oświadczenia pozwanego zawartego w piśmie z dnia 7 listopada 2014 r. - znajduje się w aktach sprawy - stanowiącym odpowiedź na wezwanie z dnia 30 października 2014 r., iż informacja dotycząca wiarygodności została usunięta niezwłocznie po rozliczeniu wpłaty;

d. odmowie przyznania wiarygodności zeznaniom świadka D. C. w zakresie, w jakim świadek przedstawił procedurę usuwania wpisów z giełd wiarygodności;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 24 § 1 kc poprzez jego błędne zastosowanie w zakresie, w jakim Sąd I instancji nakazał zamieszczenie na określonych w treści wyroku stronach internetowych oświadczenia podpisanego przez Zarząd pozwanego oraz przesłanie oświadczenia podpisanego przez Zarząd pozwanego do powoda.

Mając powyższe na uwadze, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, oraz o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny po przeanalizowaniu zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjął za własne. Nadto w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji, stosując właściwe przepisy prawa materialnego, wywiódł w oparciu o stan faktyczny sprawy prawidłowe wnioski jurydyczne.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w apelacji, w pierwszej kolejności należy zbadać przypisywane Sądowi I instancji uchybienia procesowe, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują rozważania, co do pozostałych zarzutów apelacyjnych, bowiem jedynie nie obarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należytej przeprowadzonego postępowania mogą być podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

Wbrew zarzutowi apelującej Sąd Okręgowy należytej ocenił zgromadzony materiał dowodowy, a w konsekwencji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Sąd wziął pod uwagę wszystkie okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia. Okoliczności faktyczne sprawy zostały należytej zweryfikowane i ocenione oraz we właściwy sposób powiązane z unormowaniami prawnymi mającymi zastosowanie w niniejszej sprawie.

Jako chybiony należało zatem ocenić podniesiony przez apelującą zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c.. Przepis ten stanowi, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wniosku i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Na takim stanowisku stoi też ugruntowane i jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego, czego odzwierciedleniem jest chociażby wyrok SN z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, opubl. baza prawna LEX Nr 187124. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając (postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 r., sygn. akt IV CKN 970/00, opubl. baza prawna (...) nr (...)). Zarzut ten nie może więc polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, przychylniej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. akt II CKN 572/99, opubl. baza prawna LEX nr 53136).

W rozpoznawanej sprawie ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji uwzględnia dyrektywy wskazane w art. 233 § 1 k.p.c., jest swobodna, ale nie dowolna, odnosi się do całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Pisemne motywy zaskarżonego wyroku zawierają wyraz własnego przekonania Sądu popartego wywodem logicznym i wewnątrznie spójnym, dlatego w pełni pozostają pod ochroną art. 233 § 1 k.p.c.. Zatem z powyżej wskazanych względów postawiony w niniejszej sprawie przez apelującą zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, należało uznać jako jedynie polemiczny z prawidłową oceną materiału dowodowego.

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem apelującego, że błędnym było uznanie przez Sąd I instancji za naruszenie dobra osobistego powódki w postaci renomy, nieusunięcie przez pozwaną informacji gospodarczej dotyczącej powoda w terminie 6 dni od daty wygaśnięcia zobowiązania, mimo że przed zamieszczeniem informacji na giełdach wiarygodności, powódka pozostawała w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia, którego nie kwestionowała oraz, że dopiero na skutek zamieszczenia informacji o wiarygodności wobec powódki, dokonała ona zapłaty. Odnosząc się do tego zarzutu przede wszystkim należy zauważyć, że powódka nie dokonała płatności z tytułu faktur wystawionych przez pierwotnych wierzycieli wobec sporności żądanej kwoty. Ponadto apelująca, kwestionując naruszenie dobra osobistego powódki, przeciwstawia faktowi usunięcia dopiero po 6 dniach od daty wygaśnięcia zobowiązania informacji o wiarygodności na giełdach wiarygodności - fakt nieuregulowania należności w terminie wobec pierwotnych wierzycieli i uregulowanie jej dopiero na skutek zamieszczenia informacji o wiarygodności na stronach internetowych. Jednakże, wbrew stanowisku apelującej, okoliczność ta nie mogła mieć żadnego wpływu na ocenę Sądu w kwestii naruszenia dobra osobistego powódki. Jeśli chodzi bowiem o zapłatę wiarygodności na rzecz pozwanej, to powódka dokonała jej niezwłocznie po otrzymaniu wezwania. Istotnym jest także to, że powódka

dokonując zapłaty na rzecz pozwanej, zastrzegła jednak „obowiązek zwrotu”, co wynikało z faktu, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia wobec pierwotnych wierzycieli wynikało ze sporności żądanej kwoty.

Jeśli chodzi o zarzut pominięcia oświadczenia pozwanej w piśmie z dnia 7 listopada 2016r. i odmowy wiarygodności zeznaniom świadka D. C., a to co do procedury niezwłocznego, po rozliczeniu dokonanej przez powódkę wpłaty, usunięcia informacji dotyczącej istnienia zadłużenia na wskazanych portalach giełd internetowych, to należy stwierdzić, że Sąd I instancji prawidłowo odniósł się do tych dowodów. Treść przedstawionych przez powódkę wydruków z tych portali potwierdza fakt, że informacje o jej zadłużeniu widniały na portalach jeszcze co najmniej 6 dni po spłaceniu zadłużenia. Ponadto z korespondencji powódki kierowanej do pozwanej wynika, że jeszcze pismem z dnia 30 października 2014r., które wpłynęło do pozwanej dnia 3 listopada 2014r., powódka wzywała pozwaną do natychmiastowego zaprzestania bezprawnych działań. Poza tym, jeśli chodzi o ocenę wiarygodności zeznań świadka D. C., to należy dodatkowo podnieść, że nie stanowią one dowodu braku bezprawności działania pozwanego. Czas wskazany przez świadka jako potrzebny, według jego oceny, do przeprowadzenia procedury usunięcia informacji ze stron internetowych należało odnieść do czasu umieszczenia informacji na stronach internetowych. Sąd Apelacyjny podzielił argumentację Sądu Okręgowego, że skoro pozwana mogła w ciągu jednego dnia od nabycia wiarygodności i wezwania powódki do zapłaty, zamieścić te informacje na stronach internetowych, to mogła też i powinna w zbliżonym okresie dołożyć wszelkich starań w celu usunięcia tych informacji. Wielodniowa zwłoka pozwanej w usunięciu nieaktualnych informacji przeczy twierdzeniu pozwanej o działaniu z należytą starannością.

Przechodząc do zarzutu naruszenia prawa materialnego art.24 k.c., Sąd Apelacyjny uznał, także ten zarzut za bezzasadny.

Sąd Okręgowy przyjął za uzasadnione w części roszczenie powódki o ochronę jej dobra osobistego - renomy, wobec utrzymywania przez pozwaną nieaktualnej informacji o długi powódki na stronach internetowych prowadzących giełdy obrotu wiarygodnościami oraz przesłania informacji o wiarygodności wobec powódki do internetowego rejestru dłużników. Sąd Apelacyjny podzielił to stanowisko, uznając za Sądem I instancji, że naruszone zostało dobre imię powodowej spółki. Bezspornym jest bowiem, że przez okres co najmniej 6 dni nieaktualne informacje o zadłużeniu powódki w kwocie 12 908,62 zł były powszechnie dostępne na stronach internetowych prowadzących giełdy obrotu wiarygodnościami. Ponadto niekwestionowaną okolicznością jest także to, że pozwana wzywała powódkę do zapłaty kwoty 2.189,02 zł z tytułu wiarygodności nabytej od wierzyciela powódki powstałej z tytułu kosztów windykacji, opartej na przepisach art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, mimo że powodowa spółka kwestionowała również tę należność, a także o należność tą toczy się obecnie postępowanie sądowe prowadzone przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia pod sygnaturą akt XIII GC 916/15. Dodatkowo należy wskazać, że działanie pozwanej, polegające na wnioskowaniu o publikację informacji w Rejestrze Długów (...) bez podania informacji o zastrzeżeniu ze strony powodowej, co do ich spornego charakteru, pozostawało w sprzeczności z art.2 ust.1 pkt4) lit.f) ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych z dnia 9 kwietnia 2010 r. (Dz.U. Nr 81, poz. 530, tj. z dnia 14 maja 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 1015). Zgodnie z tym przepisem przez informacje gospodarcze rozumie się m.in. informacje o kwestionowaniu przez dłużnika istnienia całości lub części zobowiązania. Pozwana mając świadomość kwestionowania przez powódkę wiarygodności w obu kwotach, nie podała, przy wnioskowaniu o publikację informacji w Rejestrze Długów (...), informacji o zastrzeżeniu przez powódkę ich spornego charakteru. Dopiero na skutek wniosku powódki wpis o ujęciu jej firmy w rejestrze dłużników został przez (...) zawieszony.

Niezrozumiałym jest przy tym stanowisko pozwanej odnośnie subiektywności odczucia powódki naruszenia jej dobra osobistego wobec braku możliwości oszacowania liczby odwiedzin stron internetowych stanowiących giełdę wiarygodności. Zauważyć bowiem trzeba, że charakter a właściwie cel jakim służy takie strony, przeczy stanowisku pozwanej. Należy zacząć od tego, że choćby sama pozwana przyznała, że umieściła informacje o wiarygodności wobec powódki na przedmiotowych stronach internetowych, aby je sprawnie rozpowszechnić celem ich dalszego zbycia. Ponadto, publikując informacje na stronach internetowych, pozwana jako profesjonalista w swojej dziedzinie działalności musi zdawać sobie sprawę z nieokreślonego, ale bez wątpienia szerokiego kręgu potencjalnych odbiorców. Powszechną wiedzą jest to, że tego rodzaju strony internetowe, podobnie jak Rejestr Dłużników (...) są źródłem

informacji dla przedsiębiorców o sytuacji potencjalnych kontrahentów. Dlatego też bez znaczenia, w ocenie Sądu Apelacyjnego, pozostaje podnoszona przez apelującą kwestia niewskazania przez powódkę podmiotu, który według jej twierdzeń wycofał się ze współpracy w związku działaniem strony pozwanej. Zatem, jak słusznie zauważyła powódka, utrzymywanie nieaktualnych informacji o zadłużeniu danego przedsiębiorcy lub ze świadomością sporności roszczenia, jest postępowaniem godzącym w dobre imię przedsiębiorcy, a wniosek taki wynika, wbrew stanowisku apelującego, z obiektywnej oceny zaistniałych okoliczności.

Powyższe rozważania, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wskazują, że postępowanie pozwanej względem powódki prawidłowo zostało uznane przez Sąd Okręgowy jako działanie bezprawne, stanowiące naruszenie dobra osobistego powódki. W procesie o ochronę dóbr osobistych, w związku z wynikającym z art. 24§1 k.c. domniemaniem bezprawności, to na pozwanym spoczywa ciężar wykazania istnienia okoliczności usprawiedliwiających jego działanie, a więc wyłączających bezprawność. Pozwana w niniejszym postępowaniu nie podołała temu ciężarowi.

Przepis art.24§ 1 k.c. stanowi, że w razie dokonanego naruszenia ten którego dobro osobiste zostało naruszone może żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Skoro doszło do naruszenia dobra osobistego powódki prawidłowym było zobowiązanie pozwanej do usunięcia jej skutków poprzez nakazanie zamieszczenia na określonych w treści wyroku stronach internetowych oświadczenia podpisanego przez Zarząd pozwanej oraz przesłanie oświadczenia podpisanej przez Zarząd pozwanej do powódki. W ocenie Sądu Apelacyjnego, ze względu na sposób naruszenia dobra osobistego powódki jest to adekwatny sposób do usunięcia skutków tego naruszenia.

Nie ma również racji apelująca, jeśli chodzi kwestionowanie nakazanego pozwanej okresu 14 dni publikacji pisemnego oświadczenia na enumeratywnie wskazanych stronach internetowych oraz terminu 14 dni od uprawomocnienia się wyroku usunięcie informacji z dnia 3 lutego 2015 r. dotyczącego zadłużenia (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. przekazanej do Rejestru Dłużników (...). Przyjęty okres publikacji, wbrew stanowisku apelującego, pozostaje adekwatny do czasu trwania i zasięgu publikacji powodującej naruszenie. Natomiast, jeśli chodzi o usunięcie informacji z dnia 3 lutego 2015 r. dotyczącej zadłużenia (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. przekazanej do Rejestru Dłużników (...), to nie można zgodzić się jest to orzekanie przedwczesne. Sąd Apelacyjny podzielił w tym aspekcie argumentację Sądu I instancji, że nakazanie usunięcia takiej informacji jest uzasadnione, gdyż nawet, jeżeli chodzi tu tylko o zadłużenie, które nadal jest przedmiotem sporu sądowego między stronami, to właśnie ze względu na jego sporny charakter, kwestionowanie jego istnienia przez powódkę i brak rozstrzygnięcia sądowego w tym zakresie, zamieszczenie informacji o taki zadłużeniu jest działaniem bezprawnym i nieuzasadnionym.

Powyższe rozważania uzasadniają, w ocenie Sądu Apelacyjnego, uznanie apelacji pozwanej za bezzasadną, co skutkowało jej oddaleniem na podstawie art.385 k.p.c..

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art.98 k.p.c.. Ograniczyły się one do wynagrodzenia pełnomocnika powoda w postępowaniu apelacyjnym, które zostało ustalone na podstawie §8 ust.1 pkt 2) w zw. z §10 ust.1 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015r. (DZ.U. z 2015r.poz 1800).